

НАУКОВА ХРОНІКА

DOI: <http://doi.org/10.17721/2524-048X.2019.14.170-175>**Олександр Іванов**

кандидат історичних наук, доцент
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Київ, Україна

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ В УКРАЇНІ: «ПОЛЬОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ» СТУДЕНТІВ-МАГІСТРІВ КОНСТАНЦЬСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В КИЄВІ

Анотація. У статті аналізуються освітньо-наукові обміни між Київським національним університетом імені Тараса Шевченка та Університетом міста Констанц (Німеччина). Зокрема звертається увага на травневий 2019 року семінар під час якого група студентів-магістрів цього німецького університету (14 осіб, серед яких поряд з німецькими громадянами половину склали іноземні студенти за обміном – з Великої Британії, Голландії, Канади, Литви, Італії, Туреччини, України, Швеції) на чолі з молодшим професором Штефеном Екхардом провели у Києві за підтримки кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн історичного факультету імені Тараса Шевченка семінар у форматі «польових досліджень» на тему «The Politics of Crisis Management and Conflict Resolution in Ukraine». Захід був організований з українського боку доцентом Олександром Івановим. Однією з цілей семінару було обробити інформацію, зібрану під час даної навчальної практики, і оприлюднити її для широкого загалу в формі аналітичного огляду або есе обсягом до 800 слів, які можна завантажити з офіційного веб-сайту дослідницької групи (<https://www.polver.uni-konstanz.de/eckhard/teaching/applied-teaching/>).

Ключові слова: кризовий менеджмент, вирішення конфліктів, напрямки дослідження, Україна, Університет міста Констанц, Київ.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка та Університет міста Констанц (Німеччина) пов'язують 27-річне успішне партнерство, плідна співпраця у різних наукових та освітніх напрямках та інтенсивні академічні обміни, у яких з обох сторін уже взяли участь близько сотні науковців і викладачів та декілька сотень студентів. В останній тиждень травня 2019 року група студентів-магістрів цього університету (14 осіб, серед яких поряд з німецькими громадянами добру половину склали іноземні студенти за обміном – з Великої Британії, Голландії, Канади, Литви, Італії, Туреччини, України, Швеції) на чолі з молодшим професором Штефеном Екхардом провели у Києві за підтримки історичного факультету нашого університету семінар у форматі «польових досліджень» на тему «The Politics of Crisis Management and Conflict Resolution in Ukraine».

У перший же день перебування в Києві гості зустрілися і провели дуже інтенсивні бесіди з рядом студентів та недавніх випускників історичного факультету, зокрема і з тими, хто брав активну участь у Революції гідності та

© Oleksandr Ivanov, 2019

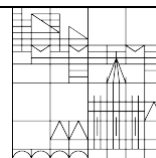
війні на Сході України, як колишній аспірант Вячеслав Масний, випускник минулого року Олександр Андрієвський. Активну участь у дискусії, що проходила як англійською, так і німецькою мовами, взяли студенти кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн, які упродовж семестру навчалися у Констанцькому університеті за програмою обміну Еразмус+, зокрема Микола Половін та Михайло Бойко.

Робоча програма наших гостей була надзвичайно насиченою і передбачала по три, а то й по чотири зустрічі-інтерв'ю на день з різними політиками чи експертами, що часто проходили в різних місцях Києва. За підтримки історичного факультету були організовані зустрічі з головою парламентського комітету у закордонних справах, Народною депутаткою попереднього скликання Ганною Гопко, відомими політиком, доктором політичних наук Миколою Томенком, головним редактором «Радіо НВ» Валерієм Калнишем, науковою співробітницею Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України к.і.н. Іриною Павленко, німецьким політологом, який проживає та працює в Україні, Андреасом Умландом. Не менше було також зустрічей та інтерв'ю з представниками різних міжнародних організації в Києві.

На що не вистачило часу в наших партнерів, так це на культурну програму. Гості встигли лише одного вечора подивитися балет «Лебедине озеро» у Національній опері та отримати коротку тематичну екскурсію по центру Києва та Майдану незалежності, присвячену Революції гідності. Її провів для них англійською мовою активний учасник тих подій, який сам отримав тоді поранення, Вячеслав Масний. Усі студенти з Констанца зійшлися на тому, що варто ще раз приїхати в Київ, щоб глибше й краще познайомитися з культурою та історією міста та України в цілому. Для реалізації таких намірів вони мають тепер в Україні добре знайомих їм друзів та партнерів в особі студентів та випускників Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

На особливу подяки заслуговують зусилля наукової співробітниці Центру українознавства філософського факультету нашого університету кандидата історичних наук Катерини Кобченко, які вона доклала до організаційної підготовки цього проекту.

Нижче ми додаємо звіт керівника проекту професора Штефена Екхарда, а також найцікавіші фрагменти із звітів-есе студентів Констанцького університету (переклад українською мовою зробив активний учасник цих заходів Микола Половін).

Політика менеджменту кризових ситуацій і вирішення конфліктів в Україні

Прикладний дослідницький семінар з такою назвою був проведений викладачами Університету м. Констанц (Німеччина) – молодим професором, доктором Штефаном Екхардом і науковим співробітником Вітаутасом Янкаускасом у співпраці з партнерським Київським національним університетом імені Тараса Шевченка в особі доцента Олександра Іванова.

Під час літнього семестру 2019 року дослідницька група з фаху «Публічне адміністрування та організаційна теорія» (у складі молодшого професора, доктора Штефана Екхарда і наукового співробітника Вітаутаса Янкаускаса) запропонувала студентам магістерської програми «Міжнародне адміністрування та менеджмент конфліктів» взяти участь у прикладному дослідницькому семінарі із подальшою навчальною практикою в Україні. Цей семінар був спрямований на дослідження проблем, компромісів і викликів, що пов'язані із динамікою конфліктів в Україні. Окрім того, студенти детально ознайомилися з діями місцевих органів влади, представників громадянського суспільства і міжнародних організацій, таких як ОБСЄ та ЄС, що націлені на вирішення конфлікту та покращення нинішньої ситуації в Україні.

Підпис під фото: Учасники проекту в посольстві Німеччині в Україні, Київ

Цей семінар для студентів-магістрів складався з двох частин. У першій частині, яка відбувалася в Констанці, учасники протягом двох днів брали участь у робочих засіданнях. Кожен з них мав підготувати презентацію з певної теми. Після цього студенти були ознайомлені з історією конфлікту на Сході України, контекстом політичної ситуації в Україні, залученими до вирішення конфлікту зовнішніми силами, а також потенційними наслідками цих подій для України і міжнародної спільноти. Також студенти мали змогу провести дослідницьке Skype-інтерв'ю з репортером Джонасом Охманасом із некомерційної громадської організації Blue-Yellow, який висвітлює конфлікт на Донбасі.

Ретельно підготувавшись, наприкінці травня 2019 року студенти почали шестиденну навчальну практику в Києві, це сталося невдовзі після обрання новим президентом України Володимира Зеленського. Учасникам семінару було запропоновано знайти відповіді на питання про початок конфлікту на сході України, а також стратегії його розв'язання. Кожен студент отримав завдання провести одне дослідницьке інтерв'ю з місцевими експертами. Такі інтерв'ю були взяті, в тому числі, у студентів, які брали участь як у Революції Гідності, так і у військових діях на Донбасі на боці України. Окрім того, українські політики, головний редактор радіостанції НВ, політологи і працівники міжнародних організацій, таких як ЄС, ОБСЄ і ООН, також допомогли учасникам семінару сформулювати власний погляд на конфлікт. Загалом студенти групи провели 16 інтерв'ю з представниками міжнародних, місцевих, громадських і комерційних організацій упродовж усього лише п'яти днів.

На додачу, студенти мали змогу безпосередньо ознайомитись з точкою зору російських структур на конфлікт на Донбасі, сформованою під впливом «альтернативної реальності» шляхом заперечення очевидного. Так під час інтерв'ю директорки Центру російської культури і науки в Києві терміни «війна» і «конфлікт» не були вжиті жодного разу. Натомість, вона говорила про «непорозуміння» і «промивання мізків». З її слів випливало, що Росія не має жодного відношення до конфлікту на Донбасі.

У той же час, ОБСЄ продовжувало щодня повідомляти про порушення режиму припинення вогню на Донбасі. Із січня по березень 2019 року було зафіксовано 83.047 порушень режиму припинення вогню. Тим не менше, кількість порушень у порівнянні з тим же періодом 2018 року зменшилася. Дискусії з членами Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ і Управління Верховного комісара ООН у справах біженців привернули увагу студентів до

«людського» аспекту конфлікту на сході і щоденних випробувань, з якими стикаються українці, що проживають в безпосередній близькості до зони бойових дій. Переважна більшість тих, з ким студенти провели інтерв'ю, були дуже відкритими до запитань і поділилися цікавими свідченнями про політичну систему в Україні. Вони ясно дали зрозуміти: конфлікт на Донбасі значно більшою мірою політичним, аніж етнічним протистоянням.

Інтерв'ю з Фредеріком Веслау, заступником голови Консультативної місії ЄС (EUAM) в Україні

Однією з цілей семінару було обробити інформацію, зібрану під час даної навчальної практики, і оприлюднити її для широкого загалу в формі аналітичного огляду або есе обсягом до 800 слів. Студенти розбились на 6 груп, кожна з яких написала по одному есе, які можна завантажити з офіційного веб-сайту дослідницької групи (<https://www.polver.uni-konstanz.de/eckhard/teaching/applied-teaching/>).

¹ USAID/Pact (2019): USAID/ENGAGE National Civic Engagement Poll. Fieldwork: November 1- December 4, 2018.

² Transparency International (2018): Corruption Perception Index 2018. Accessed 03-07-19, from <https://www.transparency.org/cpi2018>.

³ USAID/Pact (2019): USAID/ENGAGE National Civic Engagement Poll. Fieldwork: November 1- December 4, 2018.

Oleksandr Ivanov, PhD (History), Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Kyiv, Ukraine

THE POLITICS OF CRISIS MANAGEMENT AND CONFLICT RESOLUTION IN UKRAINE: KONSTANZ UNIVERSITY MA STUDENTS' FIELD TRIP TO KYIV

Abstract. *This report describes the goal, mission, composition of participants, main events and results of the applied research seminar in the format of a field trip under the aforementioned name, which was organized and held during the summer semester 2019 by Jun.-Prof. Dr. Steffen Eckehard (Ph.D. in Political Science at Konstanz University, Germany) for the MA-students of the International Administration and Conflict Management Program, with assistance from professors and students of Taras Shevchenko National University of Kyiv's Faculty of History.*

The seminar consisted of two parts. The first – preparatory-theoretical, was conducted at Konstanz University, Germany. The second – empirically-practical, was held for a week in Kyiv. Aside from Germans, as much as half of the research group consisted of exchange students from other countries: Great Britain, Netherlands, Canada, Lithuania, Italy, Turkey, Ukraine and Sweden. Overall, the students conducted 16 interview meetings with representatives of international, domestic, public and non-profit organizations in just five days.

Such interviews were conducted with, among others, the students who took part in the Revolution of Dignity and military conflict in Donbas on Ukraine's side. Besides, Ukrainian politicians, "NV" radio station's editor-in-chief, political scientists and employees of international organizations such as the EU, OSCE and UN also helped the participants of the seminar to formulate their own view of the conflict in Eastern Ukraine. Based on the collected and analyzed information, 6 reports were prepared. They can be accessed in English at the official web-page of the research group: <https://www.polver.uni-konstanz.de/eckhard/teaching/applied-teaching/>

Keywords: *crisis management, conflict resolution, field trip, Ukraine, University of Konstanz, Kyiv.*

Надійшла до редколегії 17.09.2019